

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítésére vagy megőrzésére nem vállal kötelességet.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 4.

A határidő-üzlet.

(K. Ö.) A gazdasági társadalom állandóan napirenden tartja a határidő-üzlet kérdését. Hivatalosan foglalkozott vele a nemrég Bécsben megtartott VIII. nemzetközi mezőgazdasági kongresszuson és a pécsi országos gazdasági kongresszuson. Mindkét helyen Zselénszky Róbert gróf volt a kérdés előadója. Bécsben Zselénszky indítványára oly értelmű határozati javaslatot fogadott el a kongresszus, mely a gazdasági társadalomnak azokban az országokban, melyekben a határidő-üzlet már eltörölve van, kötelességévé teszi oda hatni, hogy a tilalom szigoritassék, azokban az országokban pedig, melyekben a határidő-üzlet még világát éli, odahatni, hogy minél előbb eltöröltesse.

Mint ismeretes, Németország kezdte meg a hadjáratot a határidő-üzlet ellen, Ausztria folytatta és most rajtunk a sor. Erőt ebben a küzdelemben bizonyára az a körülmény nyújt, hogy a két nyugati állam jó példával már elől járt, másodsorban az a tapasztalati tény, hogy a börze a határidő-üzlet segítségével a konjunktúra szerint, hol a termelést, hol a fogyasztókat zsákmányolja ki.

Akik látszólag meghajolnak az agrár érdekek elől, de a börzének sem mernek véteni, beérik az oly fajta börzereformmal,

mely az idegen (utsider) elemeket távol tartja a börzétől. Ezzel az intézkedéssel a helyzet mindenestre javulna, de nem annyira gazdasági, mint inkább társadalmi szempontból. A társadalmi erkölcsökre gyakorolt befolyása a börzének minden esetre csökkenne, a spekulációnak befolyása azonban a börzére növekednék.

Vannak, kik azért ellenzik a határidő-üzlet eltörlését, mert szerintük a spekulációnak szükségképpen biztosítása. Hohenblum, az osztrák agráriusok egyik főembere, a biztosítás ezen nemében két élű fegyvert lát, mert bárhogy is bebiztosítsa magát a játékos a fedezetlen határidő-üzlet segítségével, bizony sokszor áldozatul esik neki. A játék mindig játék marad és börze és Monako között nincs különbség. Mindenesetre erkölcstelen és elítélendő a biztosítás oly neme, mikor a gyanútlan közönség fizeti meg a biztosítási díjat. Amint a fedezetlen határidő-üzlet nélkül évszázadokon át virágzott a gabonakereskedelem, úgy viragozni fog akkor is, ha az utolsó játékos sirba száll.

Volt alkalmunk kiterjeszkedni arra a körülményre is, hogy a budapesti börzén mily nagy mértékben dühöng a fedezetlen határidő-üzlet azóta, hogy Ausztriában a játék ez a neme el van törölve. Az említett gazdasági kongresszus határozatából kifolyólag, az osztrák agráriusok oly irányu mozgalmat indítottak, melynek célja az osztrák játékosok kiszorítása azokról a

börzéről, melyeken a differenciális játék folyik. Tehát a budapesti börzéről is. Az idegen börzéken kötött határidő-üzletek érvénytelenné válnak és a játékosok büntetéssel sújtattassanak. A mi börze lapjaink persze, hogy nagy lármát fognak ismét csapni és sovinizmusunkra fognak hivatkozni. Ne engedjünk az idegen befolyásnak, fogják szónokolni. De mindhiába! A magyar társadalom rokonszenvvel kíséri az agráriusok ez irányu munkáját és nagy nemzetgazdasági cselekedet nyer befejezést, ha a munkát siker fogja koronázni.

Fiumében minden csendes. Fiuméből táviratozzák a Magyar Távirati Irodának: Gróf Caccia Domioni itteni olasz főkonzul átiratot intézett Zmaics Vince báróhoz, a susaki kerület főnökéhez, amelyben tudomására adja, hogy az olasz alattvalók vagyonaért és testi épségéért a zavargások alatt őt teszi felelőssé. A szigorú rendszabályok úgy látszik, véget vetettek a horvát zavargásoknak. Ma a városban teljes csend és nyugalom van.

Polit Mihály a patriárkaválasztásról. Polit Mihály országgyűlési képviselő a Pester Lloyd-ba cikket írt a patriárkaválasztásról. Polit, aki nem nagy barátja a radikálisoknak, azt mondja, hogy az ő tudta szerint a kormánynak nem Zmajanovics verséci püspök a jelöltje, akit tudvalevőleg a többségben lévő radikálisok akarnak megválasztani.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Szerelem és sorozás.

Írta: Maurice Cabs.

Martinyben éppen árilisi vásár van. A nagy korcsma előtt téren tolongnak az emberek és kiabálásukat tulharsogja az ökrök bőgése, a lovak nyerítése. Azúrzsavar egyre növekszik és a vásár mind élénkebb lesz. A korcsma tágas udvarán kocsi állanak, a melyeknek derekából a lovak egykedvűen ropogtatják a száraz szénát. Sáros külőjú, özönvíz előtti batar áll a háttérben, amely mellett gyékényvel fedett kosárcoskák állanak. Legnagyobb részt vidéki vásárosok nehézkes alkaimatosságai.

Ők maguk bent ülnek a söntésben és a tűzhely körül telpednek. A korcsmaoské és leánya egy-két recét és pulykát forgat a nyárson. A nagy árnyaba belevegyl az üvegek, poharak csömpölése és egy-egy duhajabb legény orditozása.

Egyszerre csak elnémul a zaj, mindenki figyelmesen az ajtó felé fordul. Kivülről dobpergés hallatszik, amit tulharsog a trombita hangja. A regruták közelednek a nagy korcsma felé és kart-karba öltve, énekelve mennek végig az utcán. Nótájukat felkapja a friss tavaszi szellő és csak a közel erdő visszhangja felel rájuk.

Ostorpattogás jelzi a postakocsi közeledtét

és Bolas füttyörészve ugrik le a bakról, hogy egyetlen utasát bejelentse Martin apóknak. Azután ő is társaihoz, a regrutákhoz szegődik. Hiszen néhány nap mulva ő is odaáll a sorozó bizot ság elé . . .

Colas különben csöndes, békés természetű vézna ifju, akit ritkán látni legénypajtásaival duhajkodni. Nyulánk termete, napbarnított, de sovány arca, melankólikus kék szemei, mogorva ajkbiggyesztése az ifju léleknek korai, betegs kimerülését árulják el. Tizenhét esztendő korában elvesztette szüleit és azóta felcsapott postakocsinak.

Szabad óráiban Laurával, a molnár leányával szerelmeskedett. Nem igen kereste pajtásainak társaságát és nem osztozott velük a mulatozásokban. Csupán csak lovának, kutyájának és kocsiának élt. Azonkívül nem törődött semmivel. Egyedüli szórakozása az volt, ha Laurával beszélgethetett és a malom melletti hársfa alatt gyöngéden magához szoríthatta.

Ezért pajtásai örökösen csipkedték, bosszantották és nem mulasztották el soha az alkalmat, — hogy incselkedjenek vele.

Colas belépett a korcsmába és Martin apó örömmel fogadta ritka vendégét. Nehéz termetével elébe tipegett és az italtól téglavörös arca vidáman mosolygott.

— Ah, — kiáltott fel harsány hangon — hiszen itt jön még csak a derék regruta! Colas, ugy-e tudod, hogy vasárnap lesz a sorozás? Láss hozzá valamiképpen, hogy rossz szinben

légy, mert különben bevesznek s aztán nem maradhatz többé mellette, tudod, ő mellette . . .

— Ugyan, Martin apó, hiszen csak a hideg szél miatt piros az arcom — felelte nyugodtan Colas — különben is nem lehet előre tudni, hogyan üt ki a dolog . . . tette hozzá saját-ságos hangon — majd elvállik . . .

Azzal sarkon fordult, leült a legközelebbi asztalhoz és szokása ellenére két pohár abszintet hörpintett fel.

Mikor elhagyta a korcsmát, már késő éjjel volt. A malom felé vette útját, a melynek nagy kerekei a ráömlő vizsugarat apró cseppekké szíták. A tompa zugás úgy hangzott feléje, mintha valami fájdaimas dalnak zsongó kísérete lenne.

Colas megállott a kis házikó előtt. Az ajtó kinyílt és a fapapucsban Laura lépett ki az udvarra. A szép vöröshaju Laura, akit a szülei mesebeli Hamupipőkeként neveltek.

Colas hirtelen mellette termett, átölelte menyaszonya karcsu derekát és leültek a kőpadra és úgy csevegtek egymással a boldog szerelemről. A leány hosszan csókolta jegyesét és oly busan nézett rá, mintha ezután sohase látná többet. Colas, mint valami szép álomtól ittasultan Laura váliára hajtotta fejét és a szerelemről reszkető hangján vigasztalóan susogta:

— Ne busulj kedvesem, hisz még nem vettek be katonának.

A leány hallgatott és tovább busult.

Zmejanovics egy szót sem tud magyarul és ezenkívül a kormány és az udvar még nem felelték el Brankovics patriárkával szemben való brutális fellépését. A radikálisoknak a kongresszuson csak egy szótöbbségük van, az pedig abszurd dolog volna — hogy a szerb patriárka egy szótöbbséggel választassék meg.

A horvátok letépték a magyar-szászlót. Abbáziából jelentik, hogy a horvát szokolisták, amidőn vasárnap zárlójuk beszentelésére mentek, a Szegő-féle szanatórium mellett elhaladva, az ott kitűzve volt magyar lobogót levették és azt szitkok között ronggyá tépték.

Biharvámegye a múlt hónapban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Csendes ülés volt tegnap délelőtt Biharvámegye közigazgatási bizottságának szeptember havi rendes ülése a vármegyeháza kisebb tanácskozó termében. A szokásos jelentéseket a bizottság minden vita nélkül tudomásul vette, az egyes előadók részéről tett előterjesztések sem keltettek nagyobb érdeklődést. A mi vita az ülésen volt, jobbadán a kir. tanfelügyelő által előterjesztett tanügyi kérdések körül forgott.

A bizottság üléséről különben ez a tudósításunk:

Biharvámegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta meg szeptember havi rendes ülést a vármegyeháza kisebb tanácskozó termében. Az ülésen jelen voltak:

Glac Antal főispán; dr. Miskolczi Ferenc alispán; dr. Wallner Ödön megyei t. főügyész, Baranyi András megyei helyettes főjegyző, Balogh János megyei főjegyző, dr. Kassay Kálmán m. tb. főorvos, Kondor Mihály thotásági állatorvos, Balázsházy Iván, Varga Akos, dr. Gerlán Gábor m. aljegyzők; Papp Miklós pénzügyigazgató, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, dr. May Sándor kir. mérnök, Virágh Béla kir. ügyész, Fetser Antal felsz. püspök, gróf Tisza Kálmán, dr. Beöthy László, Lovassy Ferenc, Cziffra Gerő, Markovics Károly, Erőss Rezső.

A vogézek felől hideg szél süvített és a füstös színű fellegekből nagy hópelyhek hullottak alá. A télutó kiadta méregfogát. A sorozás napjának előestéjén vastag hóréteg takart be mindent. Szombaton délelőtt Colas két istállófiuja egy-egy lovat vezetett és hallgatagon lépkedtek az országút felé. A parasztok kérdézködéseire, hogy hová mennek ebben a cudar időben, rá sem hederítettek.

Este felé, amikor alig járkált egy-két ember az utcákon, Colas felnyergelte a legjobb lovat. Fedetlen fővel pattant fel rája és véresre sarkantyuzva a szegény párát, gyors vágatásban tovairamodott. A városka házai rég eltűnédeztek mögötte és ő fejét a ló nyakára hajtva, csak tovább nyargalt. Az országúton egy-két emberrel találkozott, kik félve tértek ki előle. Valami veszélyt sejtettek és szánakozóan néztek az ismeretlen lovas után.

Hét óra, nyolc óra mulott. Már-már kilenc felé járt az idő. Colas mindig gyorsabban és gyorsabban nyargalt az ismeretlen cél felé.

Hirtelen az ut kanyarulatánál nyerítés hal-

A bizottság ülését 9 órakor nyitotta meg az elnöklő főispán.

Egymásután hangzottak el azután a szokott jelentések a vármegye múlt havi közegészségi, közoktatási, közbiztonsági, közlekedésügyi, adóügyi állapotáról.

Dr. Kassay Kálmán m. tb. főorvos jelentése szerint augusztus havában az egészségügy kedvezőbb volt a vármegye területén, mint az előző hónapban. Uralkodó betegségeként valamennyi járásban az emésztési és légzési szervek hurutos bántalma fordult elő, mint július havában, de a gyógyulások is nagyobb mérvűek voltak.

Kondor Mihály állatorvos az állategészségügyről tett jelentést. Jelentése szerint az állategészségügy is kedvezőbb volt augusztus havában, mint július havában. Az itt-ott szórványos jeleggel fellépett járványok nem tettek szükségessé oly természetű intézkedéseket, melyek az állat forgalmat a vármegye területén akadályozták volna.

Vasady Lajos kir. tanfelügyelő jelentette, hogy Máthé Pál mihályfalvai és Derzsi Kálmán csanádpalotai gazdasági szaktanácsosokat kölcsönösen áthelyezte és hogy a nagytótfalusi állami elemi iskolához Dombródi Piroskát tanítónővé kinevezte, végül, hogy Komádiban gazdasági ismétlő iskolát szervezett a kultusz miniszter.

May Károly dr. kir. mérnök a megye területén levő állami és törvényhatósági utak jó karban állásáról tett jelentést és azokról a kisebb munkálatokról, melyeket a nagyváradi m. kir. államépítészeti hivatal végeztetett az állami és törvényhatósági utakon.

Pap Miklós pénzügyigazgató az augusztus havában befolyt adókról tett jelentést.

Mindezen jelentéseket a bizottság tudomásul vette.

Élénk vita fejlődött ki Szokolai István paptamási jegyző ügyében, akit előzőleg törvényes vád alatt állván, a bizottság állásától felfüggesztett, amit azonban a főszolgabíró nem hajtott végre. Az ügyben az előadói javaslat mellőzésével Beöthy László indítványát fogadták el, és Szokolai ellen, mivel időközben a bíróság az ellene emelt vád alól felmentette, a felfüggesztést megszüntette, Beöthy indítványában implicite a főszolgabíró mulasztásának rosszalása is kifejezést nyert.

A bizottság ezután a dekanyesdi községi iskola tárgyában határozott, majd elrendelte a tgyelmit megelőző vizsgálatot Szőke János gyapjui és Nagy Imre élesdi igazgató tanítók ellen.

latszott. Colas egyik kiküldött lovászgyereke várakozott reá és egy felnyergelt paripát tartott kantárszáron. Colas leugrott lováról és gyorsan a másikon termett. Azzal újból neki vágott a sötét éjszakának. Hideg verejték gyöngyözött a homlokán, haját fölborzolta a szél, torka kiszáradt és feje örületesen kavargott. De mit törődött ő mindezzel, hiszen az volt a célja, hogy másnap fáradtan, kimerülten álljon a sorozóbizottság elé... Az orvos bizonyosan alkalmatlannak fogja tartani a katonai szolgálataira...

Ez a gondolat foglalkoztatta Colast már több hónapon át. Hogy ő ott hagyja Lauráját, a kis házikót, a lovat, kocsiját?

— Soha...

Azzal újból megsarkantyuzta lovat. Egyfolytában vágatott mértföldeken át és nem tartotta vissza semmi sem... Másodszor is lovat váltott és ismét a nyeregbe ült, vére irtózatúan lüktetett agyában, mintha a kohó tüze égett volna benne.

Több apróbb ügy letárgyalása után a bizottság ülése déli 12 órakor véget ért.

A pénzügyigazgatósági tisztviselők mozgalma.

Az utóbbi években általában minden hivatalban arra törekednek, hogy a régi megszokott hivatalos órák helyett az egyhuzamu hivatalos órák lépjenek életbe. Ez a törekvés sok helyen célt is ért, amennyiben ma már több egyhuzamu a hivatalos órák szerint dolgozó hivatalok száma, mint a megszokítottaké.

Azokon a helyeken különösen a fővárosban, hol még nincs meg az egyhuzamban való hivatalos óra rendszer, jelenleg mozgalom van, hogy ezt behozzák.

Ujabbán az országos tisztviselők szövetsége is indított ily irányú mozgalmat, melyet az egész országra kiterjeszt. Ez a mozgalom pedig olyan intézőség által van vezetve, amely a hosszú éveken keresztül szerzett tapasztalatok után meg van győződve arról, hogy az egyhuzamban való hivatalos órák sokkal alkalmasabbak a hivatalos ügyek elintézésére, mint a megszokítottak.

Az egyhuzamban való hivatalos óráknak meg van ugy a reális, mint a humanus értéke a tisztviselőkre is de a hivatalra is. Ezekről különben már többször irtunk s elég világosan kifejtettük annak előnyös oldalait, természetesen a hátrányos oldalával egyetemben, azonban az utóbbi elenyészik az előbbi mögött oly nagy amannak haszna.

Az állami és megyei hivatalokban van különösen ez a rendszer elterjedve, azonban ujabbán a magánhivatalok is kezdenek tárgyalásokat folytatni, hogy a régi hivatalos órarendszer helyett az új legyen életbe léptetve.

Nagyváradon, mint értesülünk most a pénzügyigazgatósági tisztikar indított mozgalmat a régi rendszer ellen. Jelenleg a régi hivatalos órák délelőtt 8 órától 12 óráig és délután 2 órától 6-ig vannak kiszabva, ami bi-

— Csak rajta, előre!

Másnap visszatért Martignybe. Odaállott a sorozóbizottság elé. Mindenki szánakozóan nézett reá. Szemei beestek, arcvonásai eltorzultak, teste láztól remegett és roskadozó léptekkel közeledett a mérték alá.

A katonaoorvos kedvetlenül mormogott.

— Szegény, nyomorult fiu... alkalmatlan!
Colas nyilalást érzett a szive tájékán... arca megrándult... Tehát szabad!... Oh, milyen boldoggá teszi majd Laurát!

*

Egy hét mulva temetésre szól a harang Martignyben. Colas tüdőgyuladást kapott és meghalt. A haldokló ágyánál ült az apáca és jól hallotta Colas utolsó gyónását. Mikor kiadta lelkét, föléje hajolt és keresztet vetett a szegény fiu homlokára, aki nagy szerelmében nem élvezhette a földi boldogságot.

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczy-ut 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készítményű márvány-, gránit, syenit, labrador stb. siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és
sírkőgyár.

Kolozsvár, Dézsma-utcza 21. sz.
Központi iroda Kolozsvár. Telefon 682.

Fiókok telepek:

Déva. Nagyszeben, Bánpatak.

zony sok a tisztviselőkre nézve, kiknek erejét kimeríti ez a munka és ennek dacára is a hivatalos ügyek még sem intéződnék el a kellő időben.

A mozgalom célja, hogy a hivatalos órákat akként módosítsák, miszerint azok délelőtti 8 órától délután 2 óráig tartassanak meg. A mozgalom kezdeményezői a számvevőségi tisztviselők, kikhez csatlakoznak a pénzügyigazgatóság más tisztviselői is, akik szintén bolátták a mozgalom célját és magukévá tették azt.

Mint értesülünk, a tisztikar küldöttségileg fog járulni a számvevőségi főnökhöz, akit arra fognak kérni, hogy céljuk megvalósítását eszközölje ki. A számvevőségi főnökkel egyértelműleg fog határozni a pénzügyigazgatósági főnök is, akik valószínűleg nem lesznek ellene a tisztviselők kérelmének.

UJDONSÁGOK.

Palotay László nagyprépost üdvözlése.

A nagyváradai káptalan új nagyprépostjának, dr. Palotay László kanonoknak kinevezéséről már leérkezett a legkegyelmesebb királyi kézirat. Ennek következtében a káptalan tagjai megragadták az alkalmat, hogy fejüket e diszes méltóságában szeretettel üdvözlőjék.

Tegnap délelőtt a székesegyház sekrestyéjében a káptalan nevében és megbízásából és a káptalan tagjainak élén *Bunyitay* Vince apátkanonok fejezte ki meleg szavakkal ezt az üdvözlést a káptalan új feje, nagyprépostja előtt.

A szónok kifejezte beszéde elején, mennyire szerencsésnek érzi magát, hogy a káptalan megbízásából és nevében üdvözlheti a káptalan új fejét. Üdvözlöi őt tisztelettel, szeretettel és örömmel. Örömmel azért, mert Méltóságod vér a vérünkéből, csont a csontunkból, mert egyházmegyei pap. De örömmel üdvözlöi azért is, mert közel 60 évi papi pályáján az egyházmegyében sok szépet, nemeset, marandót, testi, lelki és szellemi áldozatokkal járót alkotott és mert meg van győződve, hogy új méltóságában is a Telegdi Csanádok, Vitéz Jánosok, Bakó Jánosok, Thagenek, Nogáll Jánosok és Winklerék, e szent emlékü prépostok szelleméhez hasonlólag fog működni. Ajánlja a káptalan tagjait a káptalan fejének, nagyprépostjának szeretetébe, jószágába és kívánja, hogy az Isten e méltóságában soká éltesse.

Palotay László dr. nagyprépost az üdvözlő szavakra szerényen bár, de munkás multja tudatának önértetével válaszolt.

— Amit dolgoztam és tettem, nem azért cselekedtem, hogy e földön jutalmát lássam. Ha mindazonáltal ő Felsége kitüntetésével kegyelmem ruházta e méltóság terhére, ígérem, hogy

e méltóságomban fokozottabban óhajtok dolgozni azokért az eszményekért és javakért, melyeket eddig is szerettem, melyekért eddig is fáradságot nem tekintve szívesen dolgoztam.

A nagyprépost közvetlen szavai a káptalan tagjaira mély benyomást tett. Így folyt le intim körben a káptalan fejének üdvözlése a káptalan tagjai részéről.

* **Bibornok Rákóczi sirjánál.** Kassáról jelenti tudósítónk: Samassa József egri biboros érsek ma reggel inkognitóban Kassára érkezett és meglátogatta a kassai székesegyházban II. Rákóczi Ferenc sirját. A biboros érsek délben a vonattal székhelyére visszautazott.

* **Kossuth Ferenc Karlsbadban.** *Szokoló* Tamás Nagyvárad város országgyűlési képviselője jelenleg Marienbadban üdül. A napokban átrándult képviselőnk Karlsbadba Kossuth Ferenc látogatására. Mint értesülünk, Kossuth Ferenc miniszter egészségére nagyon jó hatással volt a Herkules-fürdő gyógyvize s most a karlsbadi utókúra is kedvezőleg hat a miniszter szervezetére. Kossuth Ferenc egészségi állapota jelenleg teljesen megfelelő.

* **Veni Sancte a főgimnáziumban és a főreáliskolában.** Ma már fölhangzik a templomokban: Veni-Sancte Spiritus — Jöjj el Szentlélek Isten. A megvilágosító Istennek, a bölcsesség urának segítségül hívásával kezdi meg nehéz munkáját tanár és tanítvány. A főgimnázium Veni-Sancte ját maga az új főigazgató, *Vass Bertalan* fogja tartani teljes segédlettel a rend templomában, míg a főreáliskolát *Mellau István* hittanár a Kapucinus atyák templomában.

* **Nyugalomba vonuló főgymnasiumi tanár.** Ponty Kelemen, a helybeli főgymnasiumnak hosszú időn keresztül volt tanára jól megérdemelt nyugalomba vonul. 31 éven keresztül, tehát egy egész emberöltőn át nevelte az ifjúságot, 27 esztendeig Váradon, kerülve minden feltűnést, de birva Nagyvárad társadalmának és tanítványainak osztatlan szeretetét és becsülését. Nem csekély munkát végzett és még most sem hagyta volna el a kathedrát, ha gyöngélgedésére való tekintettel orvosa ezt meg nem hagyta volna. Mint értesülünk, egyelőre Leleszen fog tartózkodni, de ha a peceszentmártoni premontrei házat berendezik a kiérdemült tanárok számára, oda költözik át. A visszavonuló tanárnak őszintén kívánjuk, hogy a nyugalmat még sokáig boldogan élvezhesse. Ponty Kelemen örökébe Ujlaki Rezső premontrei tanár lép.

* **Uj gyár Nagyváradon.** A nagyváradai gyárosok száma ismét szaporodni fog. Tegnap Berkes Bertalan festék és lagkereskedő beadványt intézett a városhoz, melyben bejelenti hogy Nagyváradon festék és laggyárat szándékozik építeni. Az új gyárban állandóan 36

embert akar foglalkoztatni. Berkes kéri, hogy a gyár céljaira engedje át a város a lóvásártér mellett még szabadon lévő 2400 négyszögméter földet négyszögméterenként 2 koronájával.

* **Szociálista vándor apostol Nagyváradon.** A székesfehérvári példa mutatja, hogy kellő eréllyel utját lehet állani annak a féktelen izgatásnak, amelylyel a szociális izgatók a munkások nyugalma s a munkás és munkaadó közötti békét megzavarják. Nálunk azonban másként mennek a dolgok; itt a hatóság, főleg a rendőrfőkapitány bátorítja fel a lelketlen izgatókat s ezért mernek olyan dolgokat elkövetni, amelyek a büntető törvénybe ütköznek s még sem lesz semmi bántódásuk. Tegnapelőtt ismét így járt el Gerő Ármán rendőrfőkapitány egy idegenből idejött izgatóval, aki a bőripari, különösen pedig a timár munkásokat akarta felbujtogatni. Egy ujpesti szociálista asztalos *Bauer Gyula*, aki a kezébe kapott pénzzel sem számolt még el, azzal jött Nagyváradra, hogy a timár segédeket a szociálista táborba terelje. A timársegédek azonban nem hajlandók keserves keresetüknek egyik tekintélyes részét odafizetni, hogy Bauer és társai grasszálnanak belőle. *Széles Lajos* timár iparos már előre értesült, hogy Bauer Gyula szociálista vezér Nagyváradra érkezik, hogy a timár segédeket meggyurja. Tegnapelőtt be is állított *Széles Lajos* udvarára s az egyik munkás után kérdezősködött. *Széles Lajos* a rendőrség segédkezését kérte, hogy a veszélyes bujtogatót eltávolítsák Nagyváradról. A főkapitány azonban nem intézkedett, hanem szabadjára eresztette Bauert. Este gyűlésre hívta össze Bauer a timár segédeket, azonban *Széles Lajos*nak sikerült a rendőrségnél kieszközölni az engedély nélküli gyűlés feloszlatását. Mindenáron szervezetbe akarják kényszeríteni a timár segédeket, hogy hetenként 1 korona 8 fillért fizessenek s azonkívül még minden egyesnek meg kellene rendelni a Népszavát, *Széles Lajos* a rendőrfőkapitány eljárása ellen a főispán utján jelentést tesz a belügyminiszterhez. Egyik helybeli lap *Széles Lajos* eljárását erősen elítéli. Hát ez nem sokat jelent, mert már megszokhattuk, hogy az az ujság nem a munkások és a munkaadók közös érdekeit szokta védeni, hanem a bujtogatók malára igyekezik hajtani a vizet.

* **A katonai barakkok ügye.** Régen húzódik a katonai barakkok építésének ügye a városnál. A sok halogatás után végre talán most megvalósítják a terveket. Ez ügyben a főmérnök tegnap megtette előterjesztését a városhoz. A főmérnök terve szerint a barakkok a jelenlegi vágóhid helyébe lennének építve. A régi járványkórház helyére vonatkozólag pedig javasolja a főmérnök, hogy annak helyét parcellázzák föl s négyszögméterenként 2 koronáért értékesítsék. E terv szerint a főmérnök

Agárdi István

mázoló és butorfestő az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkészíteni, különösen **butorfestésekre** igen nagy súlyt fektetek, nemkülönbén épületmunkákra és berendezésekre is.

Ezenkívül nálam házi szükségletekhez kívánandó színekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemű közönség jóindulatu párfogatását és bizalmát melyet eddig irányomban tanusított, ugy ezután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fű tanulóul felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

Tisztelettel **Agárdi István**, mázoló és butorfestő.

nézete az, hogy a városnak jó anyagi haszna lenne s a közönségnek alkalma volna új telek megszerzéséhez, melyen olcsó házakat építhet.

* **Főuri esküvő.** Gróf Zichy Ödön biharmegyei, gégegyi nagybirtokos szeptember hó 9-én tartja esküvőjét gr. Bethlen Aladár élesdi nagybirtokos leányával Budapesten. Az esküvő után a Nemzeti Kaszinóban lesz a nászlakoma.

* **Hajdubagos a korosmák ellen.** Az antialkoholista községek száma tegnap ismét szaporodott egyel. Hajdubagos község képviselő testülete legutóbb tartott közgyűlésen kimondta, hogy a korosmákat és italméréseket vasár- és ünnepnap zárva fogja tartani.

* **Szerencsétlenség a pusztán.** Nagyrábérol jelenti tudósítónk, hogy Farkas Mihály gazdasági munkás a Termés pusztán egy szénaboglya rakásánál működött közre. A boglya összerakása után Farkas a boglya tején egy lekötő guzst erősített meg, mely után lefelé igyekezett, azonban megcsuszott s fejjel lefele esett a boglya tövébe. Az esés oly szerencsétlen volt, hogy a munkás nyakát szegte s azonnal meghalt. A haláleset ügyében megindították a nyomozati eljárást, azonban megállapodást nyert, hogy a szerencsétlenség egyedül az elhunyt vigyázatlanságának következménye.

* **A fogyasztási szövetkezet nyílt üzlete.** A nagy áradó tisztviselők fogyasztási szövetkezete lépésről-lépésre mindjobban megerősödik s újabb és újabb előnyöket biztosít a szövetkezet tagjainak. A szövetkezet most nyílt üzletet nyitott a Rákóczi-úton, a volt Bartsch, jelenlegi Öváry bérházban, a Széchenyi szálló mellett. Az új, pompáson berendezett üzletben bárkinek szolgálnak ki árukat és háztartási cikkekért készpénzért. Az igazgatóság mindent elkövet, hogy nemcsak kitűnő árukat szolgáltatson ki a szövetkezet nyílt üzlete, de minél több előnyöket nyújtson a tagoknak és a közönségnek.

* **A siketnéma szerencsétlensége.** Bereitőújfaluból jelenti tudósítónk, hogy a járás területéhez tartozó Bereitő-Szent-Márton község határában tegnap délután borzalmas módon lelte halálát egy 8 éves siketnéma gyermek. Szabó János tegnap délután egyik idősebb testvérel a mezőn járt, amikor testvére egyedül hagyta. A gyermek megszomjazott s vizet akart huzni az ott lévő kutból, amikor lába megcsuszott s fejjel lefelé a kutba zuhant. A gyermek szerencsétlenségét csak később vette észre testvére, aki a segítségül érkezett emberekkel már csak halva tudta a szerencsétlen gyermeket a kutból kiemelni.

* **Az ötödik kéményseprői kerület.** A város elhatározta, hogy a jelenlegi négy kéményseprői kerületből még egyet alakítanak. Ez a határozat még nincs végrehajtva. Tegnap Leitner Lázár kéményseprő-mester a városnak eme határozata ellen felelőszóval jelentett be s kérte, hogy a kerületek száma hagyassék még úgy, mint ahogy jelenleg van.

* **Agyongázolták a lovak.** Érmihályfalvai tudósítók jelenti, hogy tegnap délután Szücs Lajos gálospetrii mezőőr sütőtököket szállított a mezőről egy kocsival. A község belterületén a mezőőr elaludt a szekéren és egy nagyobb zökkenésnél a kocsiról a lovak közé esett. A lovak tovább húzták a kocsit, melynek kerekei az embernek testét annyira megsértették, hogy ezek következtében még a helyszínén meghalt. Az esetről értesítve lett a nagyváradi királyi ügyészség.

* **Öngyilkos anya- és testvérgyilkos.** Székelyudvarhelyről táviratozzák: Bardóc községben hétfőre virradóra megrendítő többszörös gyilkosság történt. Sugár János fiatal leány anyját, 18 éves leánytestvérét és ennek 1 éves gyermekét fejszével agyonverte. Borzalmas tettének oka volt, hogy anyja és nővére ellenezte a szomszéd leányával kötendő házasságát és anyja kitagadással fenyegette. A gyilkosság után a leány Agostonfalvánál a vonat elé vetette magát, mely darabokra tépte.

* **Századosát leszurt önkéntes.** A fővárosban megjelenő Esti Ujság írja: A 28-ik vadászszázalaj nemrég hadgyakorlaton volt Szerdahely községben. Itt egy százados és egy önkéntes között tragikus kimenetelű összeütközés támadt, melyet az illetékes körök mindeddig titokban tartottak. A múlt hét egyik estéjén Kelempa Kálmán százados rendreutastotta Szaba Ödön önkéntest. Az önkéntes a rendreutastás miatt nekilámadt a századosnak, aki erre lovaglós ostorával végig vágott az önkéntes arcán és szemén veszedelmesen megsebesítette. Szabó erre magánkívül kirántotta szuronyát és a százados hasába döfte. Mind a kettő sebe súlyos. A százados Gyulafehérvárt ápolják, az önkéntest pedig Nagyszébenben.

* **Vonatrablás.** Ez a címe az Uránia mozgatókép-színházban látható új műsor egyik legizgalmasabb látványosságának. Amerikai rablók, nyílt pályán megállítanak és kirabolnak egy vonatot, amelynek halálrámúlt utasai eleinte védekezni próbálnak, később azonban megadással tűrik, hogy a vakmerő rablók kifosszák őket. Ezen rendkívül érdekes látványosságon kívül még a következő 12 új kép látható most az Urániában: 1. Hüvelyk Matyi. (Tündérmese.) 2. Halászat. 3. Liliputi táncosok. 4. A baka szerelmes levele. 5. A szétszedhető ember. 6. Elő harmónika. 7. Vonatrablás. 8. Ujság által fölfedezett gyilkos. 9. A baka vasárnapi kimenője. 10. Szünnepok. 11. Ékszeroltvajok. 12. Gyermekházasság. Este 9 órakor képmagyarázó fölvasás. A sajtó, mint d. tektiv. címmel.

* **Kisiklott vonatok.** Berlinből jelentik: A 12 óra 40 perckor induló 6. számú gyorsvonat az éjjel Strassberg és Rehfeld között kisiklott. A vonat lángban áll. Egy vonatvezető és nyolc utas megsérült. A vasut igazgatóság a helyszínére segítő vonatot küldött orvosokkal és első segélyt nyújtó eszközökkel. A hivatalos jelentés szerint a rendőrség megállapította, hogy a szerencsétlenséget merénylet okozta. Éjfél tájban ismeretlen tettesek 15 méter hosszú területen kivetették a sinekből a csavarokat s a sineket fél lábbal bejebb tolták. — Oltavából táviratozzák: A Kanadai-Pacific vasut egy vonata Torontó-felé való útjában kisiklott. Öt ember meghalt, többen megsérültek.

* **Osztálysorsajáték** mai húzásán a következő nyeremények sorsoltattak ki:
20000 koronát nyert: 124074.
15000 koronát nyert: 101312.
10000 koronát nyertek: 37713 110048.
3000 koronát nyert: 9892.
2000 koronát nyertek: 46160 52477 68250 97213.
1000 koronát nyertek: 45371 56799 62710 7063.

A többi kihuzott számok 500 és 200 koronát nyertek.

* **Találtak** egy wertheim kulcsot, egy Rosinger Zoltán névre szóló születési anyakönyvi kivonatot és egy tajtékpipát. Igazolt tulajdonosaik ávehetik a rendőrség I. emelet 7. számú szobában.

TANÜGY.

Az iskolaszék ülése. Nagyvárad város köz-égi iskolaszékének tagjait a városház bizottsági termében folyó hó 7-én — szombat — délután 4 órakor tartandó gyűlésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1907. szept. 4. Rimler Károly iskolaszéki elnök. Tárgyak: 1. Elnöki jelentések. 2. Az 1907 | 8. tanévre 12 ideiglenes tanító (közülök négynek csak fel-tétel-s) alkalmazása. 3. Kiküldött bizottság javaslata az elemi iskolai tanítók beosztása iránt.

TÁVIRATOK.

A kiegyezés.

Budapest, szept. 4. Bécsből jelentik: A kiegyezés újabb tárgyalását e hónapban veszik fel újra a monarchia két kormányának elnökei, de a tárgyalások folytatásának határideje még nincs megállapítva. Beck báró osztrák miniszterelnök tegnap este érkezett meg Bécsbe és holnapután javaslatot fog tenni Werkerlének a kiegyezési tárgyalások határidejéről. Az újabb tárgyalások e hónapban Bécsben fognak lefolyni és remélhető, hogy a két kormánynak sikerülni fog 4—5 nap alatt teljesen megegyezésre jutnia s még hátralevő függő kérdésekbe, ugymint a bank, kvóta és néhány vasut kérdésében is.

A cár levele királyunkhoz.

Pétervár, szept. 4. Izvolszki orosz külügy miniszter marienbadi és karlsbadi kurajnak befejezése után Bécsbe utazik, hogy ott találja Ferenc József királynak a cár sajtókezüleg irt levelét.

Szilágyi Dezső szobra.

Budapest, szept. 4. Bács megye Szilágyi Dezső névű községe Szilágyi Dezsőnek, a kiváló államférfiúnak szobrát e hó 8-án fogja leleplezni. Az ünnepélyen a képviselőházat Návay Lajos alelnök fogja képviselni. A szeptember 15-én végbemenő pusztaszeri országos Arpad emlékünnep n a képviselőház képviselőjében Justh Gyula házelnök fog résztvenni.

A gazdakongresszus befejezése.

Pécs, szept. 4. A pécsi gazdakongresszus a ért véget. A kongresszusnak mai kimenő eseménye Mayláth József grófnak az agrárprogramról tartott nagyarányú előadása. A program körül beható vita indult meg. Azután Hencz Árpád, a magyarvári gazdasági akadémia igazgatója tartott előadást a mezőgazdasági üzemek átszervezése tárgyában, Hertelendy Ferenc, a zalamegyei gazdasági egyesület elnöke pedig több nagyon figyelme-re méltó tervet és eszmét mondott el a cigánykérdés rendezéséről.

A gazdakongresszust Dessewffy Aurél gróf elnök délben 1 órakor rekesztette be.

A karinthiai hadgyakorlatok.

Ischl, szept. 4. A király ma délelőtt elutazott a karinthiai hadgyakorlatra.

Klagenfurt, szept. 4. Tegnap déli óta az egész Drávavölgyben szakadatlanul esik; helyenkint igen hevesen. A földérintő szolgálatban lévő csapatok tegnap és ma a szabadban sokat szenvedhettek a hideg esőtől. A hőmérséklet nyolc fok Reamur körül van; amellet folytonosan esik az eső és a barométer semmi reményt nem ad jobb időre. Ily körülmények között nem lehetetlen, hogy a hadgyakorlatok egyáltalában nem lesznek megtarthatók, mert a mocsaras részeken gazdag terep a csapatok felvonulását kimondhatatlanul megnehezíti, ha nem teszi egyáltalán lehetetlenné.

Elhunyt zeneköltő.

Bergen, szept. 4. Strigh Ede híres zeneköltő itt ma reggel 64 éves korában elhalt.

A cár összeesküvőinek kivégzése.

Pétervár, szept. 4. Tegnap reggel felakasztották Naurovot, Lisztijánkovot és Szinjaskint, akik azzal voltak vádolva, hogy a cár élete ellen merényletet készítettek elő. Szinjatkinnek mult vasárnap megengedték, hogy kedvesével egy diákleánnyal a fogház templomában egybekelhesen. Az esküvőnél fogházi alkalmazottak szerepeltek mint tanúk.

Tüz József főherceg uradalmában.

Kisjenő, szept. 4. A főhercegi turbinás malom, mely 1902-ben épült, összes berendezéseivel, óriási gabonakészletével, a melléképületekkel és lakóházakkal lángokban áll. A tűz tegnap délután 3 órakor támadt és a malom azóta még mindig ég. A kár meghaladja a 200,000 koronát. A malom biztosítva volt.

Öngyilkos ügyvédjelölt.

Torda, szept. 4. Neugeboren Ernő, 24 éves ügyvédjelölt tegnap reggel főbe lőte magát. Meghalt.

Igazságszolgáltatás.

Mit tárgyal az esküdtszék?

A nagyvárad királyi törvényszék, mint esküdtszék két hónapi szünetelés után e hó 16-án ismét megkezdte tárgyalásait. A tárgyalások nagyobb részt mind sajtóvétségek.

A tárgyalások idején már ki vannak tűzve. E szerint:

Szeptember 16-án Nidermann Gyula, mint a Nagyvárad Ujság szerkesztője ellen nyomtatvány utján elkövetett rágalmasz miatt indított ügyben lesz tárgyalás. Az inkriminált cikk címe: »Bezsapott színigazgató.«

Szeptember 17-18. Szilágyi Ferenc és társai ellen rablás miatt indított bűntudgy Szeptember 19-20 Láva Lajos halált okozott súlyos testisértés miatt. Szeptember 21 Forgács Rezső nyomtatvány utján elkövetett rágalmasz miatt indított bűntudgyben lesz megtartva a tárgyalás.

Szeptember 23-án Nidermann ellen a »Mi van a Rimanóczy ügygel« című cikk miatt.

Szeptember 25-én Boku Széver a Tribuna egyik munkatársa ellen »Oláh politika« című cikk miatt.

Szeptember 26-án Ferenczy József a Nagyvárad Ujság szerkesztője ellen a »Fiók cezár« című cikk miatt.

Szeptember 27-én Nógrádi Gyula ellen »Tolvaj erkölcsbiró« című cikk miatt.

Szeptember 28-án Mayer Jenő hírlapíró ellen az »Urak párt gyűlése« című cikk miatt.

Szeptember 30-án Ferenczy József ellen »Kegyelem döntés Halász Lajosnak« című cikk miatt és végül

Október 1-én Papp Tógyer halált okozó súlyos testisértés vétsége miatt indított eljárás ügyében lesz megtartva a főtárgyalás.

SPORT.

Neghivó. A »Nagyvárad Tornakör« rendkívüli közgyűlését a f. évi szeptember hó 9-én d. u. 6 órakor tartja a Tűzoltó laktanya tornatermében.

Tárgyalandók:

1. Választmány javaslata a »Nagyvárad Tornakör« és a »Nagyvárad Sport Egylet« között létesítendő fusió tárgyában.

2. Esetleges egyéb indítványok.

A tornakör tagjai felkéretnek a minél nagyobb számban való megjelenésre.

Nagyvárad, 1907. szept. 4.

Mezey Mihály,
a tornakör elnöke.

NYILTTÉR.

Várad Aladár

ének- és zenetanár

lakik: Korona (Ritók Zsigmond)-utca 21.
szeptember 15-től: Szent János-utca 28.

Felhívja az érdeklődők szives figyelmét egy teljesen új zongora tanítási módszerre, melynek kapcsán a zongora játék a legrövidebb idő alatt elsajátítható.

Azon felnőttek, kik a könnyebb fajta zenét óhajtják mivelní, e módszer mellett egy év alatt meglepő eredményt érhetnek el.

!! Kiadó !!

Nagy Sándor-utca 8. sz. alatt

két udvari szoba

butorral, vagy anélkül

azonnal kiadó.

Vettük a következő értesítést!

Reichard Áruházában

Fő-utcán

megérkeztek a tavaszi és nyári újdonságok a következő cikkek-ből: Préhler, Ita, angol- és olasz kalapok! Obervalder és Ladstädter-féle szalmakalapok. Eredeti Panama-kalapok. Férfi-, női- és gyermek színes cipők. Angol zefír ingek. Elegáns divatmellények.

50

Egyedüli raktár a birneves Engelhardt-féle Carlsbadi cipőkből.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Irta: Daniel András.

(Franciából.)

20

Egyikük, miután a márkít lelőtte, a néma, csendes földalatti ut magányában rálőtt társára is. Miért? . . . És mit csinált azzal a másik holttesttel?

Mert ha ez nem büntárs volt, hanem csak véletlen tanuja a büntettnek és a gyilkos csak önvédelemből tette el őt láb alól, felmerült a kérdés, hogyan tüntette el a hullát?

Ha pedig ez a második áldozat csak megsebesült, miképen menekült? Miért nem beszél?

Néhány napig a törvényszéki urak egészen bizonyosak voltak abban, hogy amint megtalálták a karabélyt, meg fogják találni a másik hullát is, talán eldugva a földalatti ut valami nem sejtett mélységében, vagy kihurcolva a szabadba és az első keresések alatt csak azért nem találták fel, mert e vad vidék biztos oltalmat adott annak elrejtésére; sziklák és földomlások, kikutatatlan sűrűség, elrothadt növényzettel teli árkok oly akadályok voltak, hogy egyelőre feltalálhatatlan maradt a hulla!

Kutattak, megforgatták a földet, lenyesték a bokrokat, megvizsgálták a domb legcsekélyebb kidomborodásait is kívülről-belülről. De semmit sem fedeztek fel.

Egyedül a véres kéz, lenn a föld mélyében a falon, maradt meg rémes rejtélyként és ijesztőbben, megdöbbentőbben hatott talán meg ama holttestnél is, mely a leáldozó nap sugárai mellett bukott fel odafenn és melyet nagy pompával temettek el.

Malboise márki pártja nem fukarkodott a végtisztesség megadásával, nagy fényvel és pompával, sőt némi tüntetéssel temették őt el.

Miután a politikában mindent felhasználnak, a márki néhány barátja megkísérelte Malboise titokzatos halálát is a kormány ellen fordítani. Ezt a térfiut orozva gyilkolták meg abban a pillanatban, midőn egy becses szövetség szorosabban fűzte őt ahhoz, akinek jogait képviselte. És nem azt kell-e mindenkéltől keresnünk, ki huz hasznát egy bűntényből?

A gyászbeszédében nagyon is világos célzásokkal Malboise márkiből mártirt csináltak.

IV.

A szerelem hinni akar.

Azon napon, midőn a solgrési büntény áldozatát eltemették, Párizs levegőjében azt a bizonyos forrongást lehetett érezni, ami vele jár a szenzációs eseményekkel.

Valóságos zugás képződött a főtárgyra terelt összes társalgásokból; az egy cél felé irányuló kíváncsiság zajongása; egyetlen pont felé igyekező léptek dobogása kísérte ez eseményt.

A tömeg sűrűn torlódott a ház körül, ahol két nap óta pihent már kiterítve a tetem.

Sűrűbb volt a forgalom az utcákban, amerre a temetési menetnek haladnia kellett.

A Malboise palota nem valami régi család háza volt a Saint-Garmain negyedben, de egy egészen új építkezés a Monceau városrészben.

Pascal márkinak már csak roncsok jutottak a családja vagyonából — egyrésze annak a forradalom alatt kallódott el, a többit az utolsó elpazarolták elődei — és egész mostani vagyonát első feleségének hozománya és a királyi pártnak tett titkos szolgálatok jutalma képezte.

Az Offémont utcában levő szép palotáján tehát a régi idők hagyománya csakis az architektúra volt. A palota renaissance stílusban épült, a homlokzatot karkal koronázta, az apró táblákba beosztott I. Ferenc stílusban tartott ablakok egy építész nagy figyelemmel eszközölt másolatai voltak.

A temetés napján a palota eme bájos homlokzata majd em teljesen el lett fődve az ezüst rojtos fekete posztók által.

Az ajtó fölött a cimere kivált élénk színeivel, a fekete dísz közül. Zöld mezőn egy eltört nyél, ezüst dsidákkal fedett homok, felül eme felirással: »Mal bois, lance a entrance« (Rossz fa, lándzsa a végsőkig) képezte a Malboise család cimereit.

Azt állítják, hogy ezt a cimert Szent Lajos adományozta a család megalapítójának, aki a mansourahi csatában eltörve lándzsáját, annak v sát markába fogta és olyan borzasztóan hadakozott azzal, hogy számtalan pogányt leölt és megvédte életét. Innen származott a Malboise név (mauvais bois — rossz fa) ezzel a jelmonddal és sokat mondó cimereivel.

A fiatal asszony, aki egyedüli viselője maradt e barcias eredetű névnek, sűrűn alálhulló övezgyi fátyolával a palota első emeleti kis szalonjában ült. Franciaország nemességének majdnem összes képviselői elvonultak előtte, mielőtt a földszinti előcsarnokban sorakoztak volna a menethez.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Felhívás a londoni magyar kiállítás tárgyában.

Magyarország mezőgazdasága, ipara és kereskedelme sok fontos életképes ágában már a külföld felé gravitál, nemzeti érdekünk pedig megköveteli, hogy kulturánk minden ága felől alaposan tájékoztassuk a külföld művelt államait, melyek ellenségeink és irigyeink még mindig célzatosan és rosszul informálnak rólunk.

A praktikus informálásra semmiféle alkalom sem kedvezőbb egy jól csoportosított kiállításnál, mely egyrészt helyes képet nyújthat művelődési viszonyainkról és kulturális haladásunkról, másrészt alkalmas arra is, hogy a világcipacra megérett hazai mezőgazdasági, ipari és művészi termékeinket rendszeres üzleti összeköttetések egyengetése céljából is bemutassuk az érdekeltség legilletékesebb tényezőinek.

Az angolok tavaly két nagy küldöttséggel látogatták meg hazánkat és irántunk való meleg szimpátiával eltelve tértek vissza hazájukba. Az angol-magyar barátság ápolására és hasznos összeköttetések előmozdítására az utóbbi időben két külön egyesület is alakult Londonban.

Mind ezek kedvező auzp cziomot képeznek egy Londonban rendezendő magyar kiállítás sikerének biztosítására. Es ezért az összes gazdasági és társadalmi tényezők képviselőinek bevonásával alakított rendező-bizottság élén örömmel vállalkozunk e kiállításban rejő nagy célok megvalósítására.

Ebből a kiállításból hasznot akarunk huzni erkölcsi reputációnknak a külföldön való emelésére és anyagi érdekeinknek állandó és értékes összeköttetések által való céltudatos fejlesztésére.

E kettős földadatunk megoldására irányzott törekvésünk támogatására hívjuk föl az összes hazai közgazdasági és társadalmi tényezőket, amelyeknek eszménk körül való lelkes csoportosulásától számottevő gyakorlati eredményeket remélhetünk.

E messzeható fontosságú cél hathatós támogatását nyomatékkal ajánljuk a hazafias magyar közönség pártolásába.

Az előkészítő bizottság nevében

Budapest, 1907. aug. hó

Molnár Ákos dr.
orsz. képvis., igazgató.

Értéktőzsde.

Budapest, szept. 4.

Osztrák hitelrészvény	— —	651.50
Magyar hitelrészvény	— —	750.25
Leszámitoló bank	— —	492.—
Rimamurányi	— —	54.25
Osztrák-m. államvasuti részvény	— —	660.25
Közuti vasut	— —	542.75
Városi villamos vasut	— —	287.—

A gabonatőzsde határídeje.

Budapest, szept. 4.

Buza okt.	50 kilogrammonként	10.66
Rozs okt.	— — — —	9.10
Zab okt.-re	— — — —	8.10
Tengeri májusra	— — — —	6.15
Tengeri jul.	— — — —	8.31

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 szept. 4-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	111.20
Magyar koronajárdék 4%	— — —	93.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	82.30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	93.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	95.50
Magyar nyereség sorsjegy-kölcsön	— — —	189.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	144.—
Osztrák járdék papirban	— — —	97.25
Osztrák járdék ezüstben	— — —	98.25
Osztrák járdék aranyban	— — —	116.—
Osztrák korona járdék	— — —	97.25
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	150.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	18.15
Magyar hitelbank részvény	— — —	750.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	652.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	660.—
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	19.12
Német birodalmi márka	— — —	117.77
London vista	— — —	240.67
Páris vista a	— — —	95.20
70 márkás arany	— — —	23.52

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Papi ruhák.

Mint néhai Lobotka István hírneves volt papi szabónak tanítványa és hosszú ideig segédje bátorkodom a nagyságos- és föltisztelendő papság becses figyelmét Kisfürdő-u. 17. sz. alatti saját házamban megnyitott szabó üzletemre felhívni, ahol mindennemű papi ruháknek színtartó, erős, jó szövetből való elkészítését jutányos árban vállalom, s miután a szabást egy budapesti szabásztanártól tökéletesen elsajátítottam azoknak szakszerű előállításáról alkalma lesz minden megrendelőnek meggyőződni. — Vidéki megrendeléshez elég egy minta reverenda beküldése is; kívánatra azonban a helyszínére személyesen is kiutazom.

Becsés pártfogást kér:

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi és polgári-szabó.

40

Nagyvárad, Fűrdő utca 17. szám.

PÁL SÁNDOR

épület-, portál-, diszmu- és butor asztalos mester.

Rákóczi-ut 10 és Szaniszló-u. 2 sz. Stern palotában.

Elfogadok minden ezen szakmába vágó munkákat úgy mint épületek, portálok, üzletek, gyógyszerárak berendezését a legkitünőbb szaktudással, ugyszintén átalakításokat és butorok javítását fényezését igen szolid árak mellett hivatkozom városunk intelligenciájának több elismerő nyilatkozatára ezért is kérem a nagyerdemű közönséget, hogy bizalommal felkeresni kegyeskedjenek egy levelező lap általi meghívásra bár hol megjelenek és költségvetéssel díjtalanul szolgállok.

Kiváló tisztelettel

Pál Sándor,
speciális szakiparos.

Vidéki
szülők figyelmébe!

1 esetleg 2 iskolás tanuló teljes ellátást valamint gondos családi otthont kaphat tisztességes keresztény családnál.

Lakás a város központján.
Cím a kiadóban.

Egy még kevésbé használt üzemben levő két lőerejű

g á z m o t o r

igen jutányos áron eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

Családi otthont,

elegáns egészséges lakást, fényes ellátást találhat nálam **f. évi szeptember hó elejétől** néhány vidéki előkelő uri leány, ki fővárosi tanintézeteket látogat.

Német, angol, francia társalgás. Zongora. Gazdagon ellátott házi könyvtár. Kívánatra privát oktatás.

Állandó orvosi felügyelet.

Lakás: **VI. Király utca 76. sz. a.** az Orsz. Zeneakadémia, Mintarajziskola, Felsőleányiskola stb. közvetlen közelében. Villamos összeköttetés a kaputól minden irányban.

özv. **Benedek Kornélné**

Katona Ida,
okl. tanítónő.

Személyes megbízhatóság és képességek felől szíves információval szolgál több egyetemi tanár.

Tessék prospektust kérni.

Géptanuló leányok

felvétetnek

a Szent-László-nyomdában.

Butor kiállítás.

az **Első Nagyváradi Műbutor-gyárban**
Fő-utca Guttman-házban

Kádár fűszerüzlet mellett

Az egész emeleten teljesen berendezett szobák, hálószobák keményfából 320 koronától, ebédlők 380 koronától, salónok 460 koronától.

Zongorák, pénzszekrények és mindennemű berendezési tárgyak.

Szigoruan szabott saját gyári árak.

Vidékre kívánatra költségvetést vagy utazómat teljes mintákkal saját költségemre küldöm.

Szíves megkeresést kér

Büchler Márton, butorgyáros.

Fő-üzlet és iroda: Fő-utca, Guttman-ház. Fiók-üzlet: Szent László-tér, Holdas-templom mellett.

Gyár: Menház-utca 3. Telefon: 421. 626.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye Nagyváradi, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő és szalon berendezések, mindennemű modern styl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudkivül nagy választékban. 20

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Vérszegényeknek

idegeseknek, sápkórosoknak, neurastheniásoknak, női bajokban szenvedőknek páratlan hatású gyógyfürdő

Radna-Borberek

vasas fürdő

Besztercze-Naszódvármegyében.

Klimatikus hely, őstenyő környezet, subalpin klíma. Hideg és meleg fürdők.

Vasas és szénsavas források.

Előidényben a szobák árából 20 százalék engedmény.

Felvilágosítással szolgál: a fürdőbérletőség, Besztercén, Mihály-utca 18., június 15-től Radna-Borbereken. 61

Gazdasszonynak ajánkozik

intelligens keresztény nő, ki a házvezetésben teljesen jártas.

Cím: **Nagy Andrásné, Sztaroveszky-utca 33.**

Hirdetések

felvétetnek

e lap kiadóhivatalában.

11 1907—8. szám.

Pályázat

ipariskolai óraadó rajztanítói állásra.

A nagyváradai iparostanonc iskolánál és illetőleg a segédek továbbképző tanfolyamán elköltözés folytán megüresedett óraadó rajztanítói állás betöltésére pályázat hirdettetik. Előnyben részesülnek oly gépészek vagy villanyszerelők, kik a fővárosi ipar-rajziskolában vagy valamely ipari szakiskolában megfelelő tanfolyamot végeztek. Az előadások vasárnap d. e. 9—12-ig tartanak meg. Az óradíj megfelelő képesítés esetén heti 1—1 óráért tanévenként 100 korona. Pályázatok szóval vagy írásban alantírt igazgatónál szept. 10-ig adandók be. Nagyváradi, 1907. szept. 1-én.

Szűts Izsó, s. k.
iparisk. igazgató

Ragány János, s. k.
iparokt. biz. elnök.

Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok.

A Nagyváradi Felső Keresk. Iskola,

melynek érettségi bizonyítványa **egy éves önkéntes katonai szolgálatra** jogosít s melynek **eddig végzett 619 növendéke** elsőrendű kereskedelmi, gyári, bankári és pénztári cégeknél posta-, távirdai-, vasuti-, pénzügyi-, törvényhatósági és egyéb közhivatalokban nyert kiváló alkalmazást. 1907. szeptember hó 1-én nyitja meg 20-ik évfolyamát.

Az intézet 1906—907-ik tanévben, 136 tanuló látogatta, közöttük 70 vidéki. Vidéki tanulóknak jó családoknál való elhelyezése ügyében az iskola igazgatója, dr. **Kováts S. János** ur legnagyobb készséggel jár a szülők kezére.

Az 1907—908-ik iskolai évre a folytatolagos beiratások folyó évi augusztus hó 30-án, 31-én és szeptember hó 5 első napján eszközöltetnek.

Minden egyéb tudnivalóról **»Tájékoztatónk«** ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskolaépületben. Deák Ferenc-utca 3. szám.) azonnal megküld. Nagyváradi, 1907. június hóban.

Reismann Mór,
a fentartó testület tagja.

Dr. Hoványi Géza,
iskolabizottsági elnök. 140

Nagyváradai középiskolai Internátus.

Nagyváradon, a Tisza Kálmán-téri Elek-féle házban (9. sz.) folyó évi szeptember hó 1-én

gimnáziumi, reáliskolai, felső kereskedelmi és polgári iskolai tanulók részére

az internátusban a második évfolyam nyílik meg.

Egyenkénti tanítás nevelő tanárok vezetése és ellenőrzése mellett. Szigoru korrepetálás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Az intézet a város legegészségesebb helyén fekszik, közel a tanintézetekhez.

Bő tájékoztatót kívánatra ingyen küld az intézet tulajdonosa és vezetője, a kivel értekezhetni lehet naponként 9-től 12-ig.

Nagyvárad, 1907. június 14.

Dénes Pál,
intézettulajdonos és igazgató.

A jövő tanévre szükséges

összes

tankönyvek

valamint mindennemű

tan- és írószerek

kaphatók

Sebő Imre

könyv- és papírkereskedésében

Rákóczi-ut, Oláry-ház.